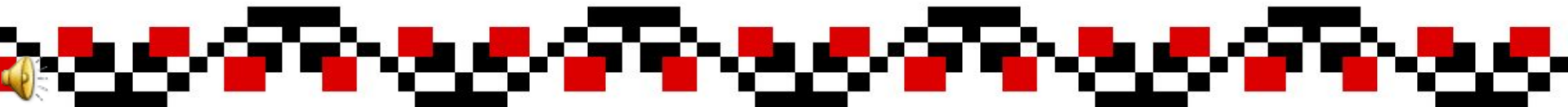

Українська вишивка

РУШНИКИ

РУШНИКИ

ВИШИВКА

РУШНИК, ЯК СИМВОЛ
УКРАЇНИ

ХРЕСТ

СОЛЯРНІ ЗНАКИ

КАЛИНА

ВИНОГРАД

ДЕРЕВО ЖИТТЯ

ПТАХИ І ТВАРИНИ

РУШНИК ЄДНАННЯ

Вишивка

Народне мистецтво, яке передавалося з покоління в покоління, століттями завжди було і є ґрунтом для спілкування людей, джерелом пізнання історії, культури. З далекого минулого прийшло до нас і рукоділля - рук діло - життя, плетіння, в'язання, вишивання, різьблення, ткацтво тощо. І виникло воно з любові до рідної землі і батьківської оселі, зі спілкування з навколишнім світом та потреби не стільки бачити красу, а й творити її власними руками. Вишивання як вид мистецтва існує з незапам'ятних часів. Про вишивку згадується в Біблії та "Іліаді" Гомера. Нею, за свідченням Геродота, був прикрашений одяг скіфів. Арабський мандрівник X століття у своїх розповідях свідчить, що руси теж носили вишитий одяг.

Рушник, як символ України

Вишивкою оздоблювали рушники, фіранки, жіночий та чоловічий одяг. Особливої уваги надавали рушникам - старовинним оберегам дому, родини . У давнину рушник, вишитий відповідними візерунками-символами, був неодмінним атрибутом багатьох обрядів: з рушником приходили до породіллі вшанувати появу нової людини, зустрічали, і проводжали дорогих гостей, справляли шлюбні обряди, проводжали в останню путь, прикрашали, образи та накривали хліб на столі.

Український вишиваний рушник з'явився приблизно п'ять сторіч назад. За мотивами орнаменти вишивок поділяються на три групи: геометричні (абстрактні), рослинні, зооморфні (тваринні).

У кожній родині, де підростала дівчина, скриня мала повнитись рушниками. Готувати рушники - означало дбати про дівочий посаг. До їх виготовлення привчали ще з юного віку.

Хрест

Є давні канони вишивання рушників. Так, кожен виріб ділиться на три частини. Дві третини — краї рушника — вишиваються, а одна — середня — обов'язково залишається чистою. Вільна від візерунку частина уособлює зв'язок з космосом. У вишиваному рушнику також обов'язково повинен бути хрест, який вишивають окремо або вносять у композицію.

Хрест є оберегом для самого виробу.

Солярні знаки

Солярні знаки, схематичні фігури Сонця, Березині, Древа життя, вишиті на тканині, є ще одним свідченням глибокої шаноби наших пращурів до Сонця, Матері, як могутніх, святих, життєдайних першооснов усього суцього.

Калина

Калина - дерево нашого українського роду. Колись, у сиву давнину, вона пов'язувалася з народженням Всесвіту, вогненної трійці: Сонця, Місяця і Зірки. Тому і назву свою має від давньої назви Сонця - "Коло". А оскільки ягоди калини червоні, то й стали вони символом крові та невмирущого роду. Ось через це весільні рушники, дівочі і навіть парубочі сорочки тяжкі тими могутніми гронами.

Виноград

*Символіка винограду розкриває нам радість і красу створення сім'ї.
Сад-виноград - це життєва нива, на який чоловік є сіячем, а жінка має обов'язок рости й плекати дерево їхнього роду.
Мотив винограду бачимо на жіночих та чоловічих сорочках Київщини, Полтавщини. А на Чернігівщині виноград в'ється на родинних рушниках.*

Дерево життя

Дерево життя – знамено трьох основ світу. Яв – світ видимий, явний, дійсний. Стовбур Дерева життя – земне існування людей у просторі з Сонцем. Нав – світ невидимий, духовний, потойбічний, світ предків, коріння Дерева життя.

Прав – світ законів, правил, освячених звичаями, досвідом, обрядами. В кроні Дерева життя живуть боги. Світове дерево уособлює єдність усього світу. Це своєрідна модель всесвіту і людини, де для кожної істоти, предмету чи

явища є своє місце.

Птахи та тварини

Рушники з вишитими зображеннями голубів, півнів, коней, хрестиків тощо були своєрідними оберегами, що захищали людину від злих сил. Вагоме значення мала й кольорова символіка (червоний – любов, жага, світло, боротьба; чорний – смуток, нещастя, горе, смерть; зелений – весна, буяння, оновлення, життя тощо). Крім того, вишивання як національна традиція сприяло формуванню у дівчат і жінок терпіння, відчуття краси.

В 2007 році кращі майстрині вишивали рушник єднання, на честь річниці соборності України. Довжина рушника становить 9 метрів. Кожна область вишивала свою частину. Для вишивання рушників майстрині використали найрізноманітніші, характерні для їхнього регіону техніки та шви: гладь, лиштву, тамбур, різноманітні мережки тощо.

Автор ідеї “Рушника національної єдності”
Тамара Степаненко.
Рушник складається з
двох однакових
половинок (крил), у
центрі якого вишиті
золотом герб України у
вінку.

Сам узор має три
частини, які
позначають минуле,
сучасну Україну та
майбуття-духовний
світ.

У розділі минуле вишиті знаки Трипілля, Київської Русі та Козацького бароко.

Частина, присвячена Трипіллю, складається з чотирьох кіл, з'єднаних меандроподібними пасмами. У колах хрест, соняшний човен, два світи сонця і місяця, чотиричасність місячного календаря з аграрними символами родючості землі.

Київська Русь. Масивні квадрати з дохристиянськими архаїчними символами двосторонні сварги, ромби, лунниці, знаки росту, що передає могутність Давньокиївської держави.

Козацьке бароко. Горизонтальна смуга, як два трикутники – це криниця. Серцевиною є шишка, символ, що прийшов у Козаччину з прадавніх часів. Два птахи – це душі наших предків з гілками слави – героїв борців, що віддали свої життя за Україну. Верхня горизонтальна композиція “берегині” жіночі фігури, що підняли руки і утримують тризуб.

У розділі, присвяченому сучасній Україні, вишиті дерево життя з двадцяти семи квіточок відповідно до територіяльно-адміністративного складу України. Корона дерева має трикратна силуета. Центральна гілка вміщує ліру, знак тільця, Берегиню. Верхня пара птахів тримає гілку – знак єдності України.

У розділі майбуття представлені солярні знаки по 3, 7, 12 священні числа. Центральна зірка – Сонце – Сварги.

